

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Praha, 20. prosince 2013

Evropské projekty usilují o integraci obyvatel z romských lokalit

Evropská komise doporučila členským státům, aby zaváděly opatření cíleně pro Romy. Česká republika však nerozděluje pomoc podle etnického klíče, ale podle míry potřeby. Z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost jsou například financovány projekty na sociální začleňování lidí z vyloučených lokalit. Tato dvě hlediska se v praxi setkávají u stejné skupiny potřebných.

„Jedním z důsledků špatné ekonomické situace části obyvatel celé ČR je radikalizace názorů a ostřejší vystupování vůči všem, kteří se odlišují. Často jde jen o vzájemné nepochopení zneprátených stran,“ říká ministr práce a sociálních věcí František Koníček.

MPSV prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost podpořilo v období 2007 až 2013 více jak 150 projektů cíleně zaměřených na osoby z romských lokalit. Hodnota projektů, které usilují o zlepšení dosavadního sociálního postavení Romů z celé republiky, přesahuje miliardu korun.

Nejvíce projektů se realizuje v romských lokalitách. Tedy na severu Čech a Moravy, zpravidla v regionech s vysokou mírou nezaměstnanosti. Takových lokalit je v ČR kolem čtyř stovek a jejich počet nadále stoupá, přičemž se romská ghetta stěhují z velkých měst do obcí, kde Romové snáze získávají bydlení na ubytovnách¹. Projekty jsou pojaty různě. Některé jsou vzdělávacího charakteru a zaměřují se na získávání všeobecné, ale zejména pak finanční gramotnosti. Jiné usilují o snazší přístup na trh práce, další předcházejí sociálním konfliktům. Projekty jsou děleny i generačně a je logické, že jich více cílí na Romy do 30 let. V této souvislosti není jistě nijak záviděníhodný údaj, podle kterého je bez práce už přes 60 % mladých Romů ve věku mezi 15 a 26 lety¹. Naproti tomu projekty spojené s rozvojem sociálních služeb a jejich dostupnosti jsou zaměřeny především na početné romské rodiny.

Ačkoliv se na začátku do projektu přihlásí nemálo zájemců, v průběhu jejich počet klesá a s konkrétními výsledky pro svůj kvalitativně lepší život se jich na jeho konci pochlubí ještě méně. Přesto existují stovky příkladů, které úspěšnost jednotlivých projektů potvrzují. Pro ilustraci alespoň tři z dlouhé řady příběhů.

Příběh první je ze severu Čech. V hlavní roli [Boris Nistor](#). Rom z Děčína. Na dobu, kdy se vyučil zedníkem a pracoval ve státním stavebním podniku, vzpomíná rád. Přejít do nových ekonomických poměrů nezvládl. Přiznává, že udělal chybu a na svět se pak dva roky díval skrze mříž. Na svobodu se vrátil s dluhy a začal se bát exekutora. Hledal pomoc a našel ji díky projektu [Začleňování romských rodin v Ústeckém kraji](#). V místní pobočce Poradny pro občanství/Občanská a lidská práva Borise naučili nejenom, jak řešit svoje dluhy, ale i to, jak se připravit na pohovory při hledání zaměstnání a dokonce mu výrazně pomohli najít práci u jedné stavební firmy. V kraji, který je těžce postižen nezaměstnaností, to bylo malé vítězství.

V Přerově je hned pět z hlediska většinové společnosti problematických lokalit. V domech, které patří městu, žije zhruba tisícovka lidí. Asi tři čtvrtiny z nich jsou Romové, ostatní jsou další sociálně slabí. Většina žije ze sociálních dávek, někteří si vydělávají brigádami, další berou příležitostnou práci „na černo“. Až sem to je popis typického ghetta. Něco tu je ale jinak. Kolem domů vládne pořádek a na domech samotných a jejich společných prostorách

jsou zřetelné stopy po práci řemeslníků. Je to dílem projektu [Společně k integraci obyvatel](#). **„Do terénu vyslaní sociální pracovníci dali lidí dohromady, přesvědčili je a motivovali, aby využili sami svých schopností a aby prostředí, ve kterém žijí, změnili k lepšímu,“** přibližuje projekt jeho koordinátor Richard Kořínek. **„Samozřejmě i tady žili lidé, kterým bylo všechno jedno. Pokud sami přímo nepořádek nedělali, tak ho ani nijak neřešili. Naštěstí tu už nebydlí a jejich odchodem se změnila i celá zdejší situace,“** potvrzuje Irena Pačajová, aktivní účastnice projektu, která si i pochvaluje šikovnost těch, kteří přiložili ruku k dílu.

[Romové pomáhají Romům](#) v případě dalšího projektu. Služba Mentor se specializuje na osoby s uloženým alternativním trestem, mladistvé a mladé dospělé s výchovnými problémy nebo kriminální minulostí. Jedním z pětadesáti romských mentorů, tedy vyškolených laiků, kteří působí v sedmi krajích republiky, je i Milan Horváth z Děčína. Radí se mezi ty nejúspěšnější. V jeho práci mu pomáhá vlastní zkušenost z vězení. Dobře to ilustruje jeho vyprávění o „nápravě“ jistého člověka, který po návratu z vězení udělal další přešlap a měl odpracovat 300 hodin veřejně prospěšných prací. Docházka mu ale dělala problém. **„Zeptal jsem se ho, zda chce zpátky do kriminálu, zda se mu stýská po časných ranních budičcích, nástupech na rajony, večerním sčítání a dalších povinnostech vězně. Zeptal se, odkud to vše o životě za mřížemi vím. Pověděl jsem mu, že před pětatřiceti roky jsem byl jako on a že jsem tehdy málem přišel o rodinu. Asi to na něj zapůsobilo,“** říká Horváth. Od té doby prý dotyčný při nařízeném úklidu ani jednou nechyběl. **„Když si trest odpracoval, přišel za mnou, podal mi ruku, poděkoval a řekl, že všechny ty řeči o životě ode mě moc nebral. Tím, že jsem mu připomněl, jaké to je žít za mřížemi, jsem ho ale „dostal“ a on se tam už za nic na světě nikdy nechce vrátit,“** vypráví Horváth.

Členské státy EU by měly podle doporučení Evropské komise i v příštích letech přidělit dostatek finančních prostředků na vnitrostátní a místní akční strategie a plány pomoci Romům. EU na tento účel plánuje v letech 2014 až 2020 rozdělit prostředky z Evropského sociálního fondu. Jako doposud půjde o přidělování prostředků prostřednictvím projektů. Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit bude součástí nového [Operačního programu Zaměstnanost](#), jehož řídicím orgánem se stane opět Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Petr Sulek
tiskový mluvčí